

**БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА**

УКАЗАНИЯ

**ЗА РАБОТА НА БАНКИТЕ С ИНФОРМАЦИОННАТА СИСТЕМА
НА РЕГИСТЪРА НА БАНКОВИТЕ СМЕТКИ И СЕЙФОВЕ**

**(КОНСОЛИДИРАНА ВЕРСИЯ, С ИЗМЕНЕНИЯТА СЪГЛАСНО ЗАПОВЕД
№ БНБ-61166/04.06.2018 г.)**

София, юни 2018 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С настоящите „Указания за работа на банките с информационната система на Регистъра на банковите сметки и сейфове“ (Указанията) се уреждат процесите за администриране на информационната система (ИС), обхватът, редът и сроковете за подаване на данни от банките в ИС и за получаване на информация от регистъра, както и контролът за спазване на Наредба № 12 за Регистъра на банковите сметки и сейфове (Наредба № 12 за РБСС).

(2) Регистърът на банковите сметки и сейфове (РБСС или регистъра) обобщава информацията за номерата на банковите сметки, техните титуляри и упълномощените да се разпореждат със сметките лица, както и за лицата, наематели на сейфове в банки и техните пълномощници, и я предоставя в електронен вид на банките и Българската народна банка (БНБ).

(3) Банките подават в регистъра информация и за наличие на заповор/и по банкова/и сметка/и съгласно параграф 1 от преходните и заключителни разпоредби от Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 12 за РБСС (обн., ДВ, бр. 49 от 2017 г.).

Чл. 2. В Регистъра на банковите сметки и сейфове съгласно Наредба № 12 за РБСС, информация подават банките и клоновете на чуждестранни банки, извършващи дейност на територията на страната (банките), както и БНБ.

Чл. 3. (1) Банките по чл. 2 подават информация в регистъра ежеседмично, съгласно чл. 7 от Наредба № 12 за РБСС и в съответствие с настоящите Указания и документ „Ръководство за потребители от банки“ (Приложение № 7).

(2) Достъп по електронен път до информацията от регистъра имат банките по чл. 2.

II. ВКЛЮЧВАНЕ И АДМИНИСТРИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННАТА СИСТЕМА НА РЕГИСТЪРА НА БАНКОВИТЕ СМЕТКИ И СЕЙФОВЕ

Чл. 4. (1) Банките по чл. 2 подават писмено заявление до подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, за включване в ИС на РБСС (Приложение № 1). Към заявлението се прилагат следните документи:

1. Регистрационен формуляр за включване в Регистъра на банковите сметки и сейфове (Приложение № 2);
2. Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в ИС на РБСС (Приложение № 3);
3. Вътрешни правила за работа с ИС на РБСС, в съответствие с чл. 18, ал. 1, т. 3 и ал. 2 от Наредба № 12 за РБСС.

(2) Структурата на Вътрешните правила следва да бъде:

1. Уводна част – общи положения – цел и обхват на правилата;

2. Правила за администриране на системата - определяне на оправомощените длъжностни лица от банката, които ще бъдат регистрирани като потребители с роля на „Администратор“ на ИС на РБСС. Определяне на техните права и задължения при работа с информационната система на регистъра;

3. Ред и процедури за подаване на информация към ИС на РБСС - регламентиране реда за подаване на информация към ИС на РБСС, съгласно глава втора от Наредба № 12 за РБСС, в това число:

а) описание на мерки и процедури за контрол на верността на информацията, която се подава към регистъра. Контролът на верността на информацията следва да бъде осъществяван посредством създаване на вътрешни механизми, които могат да бъдат обезпечени с верификация на данните с информационните системи на банката;

б) описание на процедура във връзка с постъпили заявления от клиенти на съответната банка при некоректно подадена информация към ИС на РБСС в съответствие с чл. 8 и чл. 14 от Наредба № 12 за РБСС.

4. Ред и процедури за получаване на информация от ИС на РБСС - регламентиране реда за получаване на информация от регистъра, в това число правата и задълженията на оправомощените длъжностни лица от банката във връзка с изпълнение на служебните им задължения. Съгласно чл. 56а, ал. 5 от Закона за кредитните институции (ЗКИ) банките следва да поддържат специален регистър, който да съдържа данни за датата на извършената проверка, идентификационни данни, които недвусмислено идентифицират физическото и/или юридическото лице/друго неюридическо лице, за които се правят проверките, както и служебното основание (например проверка при искане за откриване на платежна сметка за основни операции, за предоставяне на кредит и др.), въз основа на което е извършена справка. Информацията, която се води в специалния регистър на всяка банка, е необходимо да съответства на посочените основания за извършване на справки в ИС на РБСС, като за целта се използва номенклатура „Основания за извършване на справки от информационната система на Регистъра на банковите сметки и сейфове“ и методологически пояснения за нейното използване (Приложение № 11).

5. Мерки за съхранение, защита и контрол във връзка с получаването и ползването на информация от ИС на РБСС, както и за предотвратяване на нерегламентиран достъп до информационната система.

б. „Заключителни разпоредби“ - определяне на изисквания в съответствие с чл. 18, ал. 1, т. 3, ал. 2 и ал. 3 на Наредба № 12 за РБСС на БНБ, посочване на документ (например протокол, заповед, решение и др.), с който правилата са приети. Посоченият документ е неразделна част от правилата.

(3) Документите по ал. 1 относно включването на банка в ИС на РБСС се подписват от управляващите и представляващите лица и се подпечатват.

(4) Банките, които вече са включени в ИС на РБСС към 01.01.2017 г., приемат и предоставят в БНБ само вътрешни правила по ал. 1, т. 3 до 31.03.2017 г.

(5) Банките уведомяват в 15-дневен срок БНБ, съгласно чл. 18, ал. 3 от Наредба № 12 за РБСС, за всяка промяна в информацията и документите, настъпила след включване в ИС на РБСС, като прилагат и заверени копия на документите, удостоверяващи промяната.

Чл. 5. Включването в ИС на РБСС, считано от определена начална дата, се извършва със заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ.

Чл. 6. Потребителите на ИС на РБСС от БНБ са следните лица:

1. системни администратори от дирекция „Информационни системи“;
2. потребители с роля на „Администратор“ на ИС на РБСС;
3. потребители за подаване на входни данни в ИС на РБСС.

Чл. 7. (1) Банките по чл. 2 определят свои потребители с роля на „Администратор“ на ИС на РБСС, съгласно „Регистрационен формуляр за включване в Регистъра на банковите сметки и сейфове“ (Приложение № 2), които получават на електронните си адреси потребителски имена, пароли и адрес за достъп до ИС на РБСС.

(2) При промяна на потребител с роля на „Администратор“ на основание Приложение № 2, банката попълва и подава „Регистрационен формуляр при промяна на администратори в ИС на РБСС“ (Приложение № 9).

(3) Два пъти годишно, в периодите 01.04. – 15.04. и 01.10. – 15.10. банките по чл. 2 трябва да представят в БНБ „Списък на активните потребители на РБСС“ (Приложение № 10). При установяване на несъответствие в съдържанието на списъка и справка от системата на регистъра, администраторът от БНБ може да преустанови достъпа на потребителите от банка, които не са вписани в Приложение № 10.

(4) Банките могат да използват тестовата среда на Регистъра на банковите сметки и сейфове за проверка на работоспособността на разработвани от тях софтуерни инструменти, свързани с ИС на РБСС. За целта те подават в БНБ „Заявка за получаване на достъп до тестовата среда на Регистъра на банковите сметки и сейфове“ (Приложение № 8).

Срокът за използване на тестовата среда на ИС на РБСС е не повече от 3 месеца. При необходимост от удължаване на този срок банките подават нова заявка.

Чл. 8. (1) Регистрираните потребители от банките по чл. 2 с роля на „Администратор“ имат задължението да определят други потребители от банката, както и техните роли.

(2) Потребителите получават една или няколко роли за достъп до функционалността на системата. Всяка роля има определени права за достъп, съгласно „Ръководство за потребители от банки“ (Приложение № 7).

(3) Оторизираните потребители от банките по чл. 2 имат задължението да зареждат файловете и да проверяват резултатите от зареждането на входните данни, като при възникнали грешки подават информацията отново след отстраняването им.

(4) Подаване на корекции на вече заредени данни по ал. 3 се правят през потребителския интерфейс на ИС на РБСС, чрез зареждане на файл или с попълване на екранна форма.

III. ПОДАВАНЕ И ЗАРЕЖДАНЕ НА ДАННИ В ИС НА РБСС

Чл. 9. (1) Данни за упълномощени лица от титуляри на сметки и наематели на сейфове се подават в регистъра за новооткрити сметки и сключени договори за наем на сейф след 01.07.2017 г. Банките по чл. 2, които имат готовност за зареждане на тази информация преди 01.07.2017 г., могат да я подадат по реда на чл. 11, ал. 1.

(2) Данни за държава на раждане, дата на раждане, пол и адрес на титуляри и упълномощените от тях лица на новооткрити сметки и сключени договори за наем на сейфове се подават в регистъра от 01.07.2017 г. Банките по чл. 2, които имат готовност за подаване на тази информация преди 01.07.2017 г., могат да направят това по реда на чл. 11, ал. 1.

(3) Данни за данъчен номер на юридически лица от държави членки на Европейския съюз се подават в регистъра за новооткрити сметки след 01.07.2017 г.

(4) Данни за наличие на заповор/и върху вземане на длъжник по банкова/и сметка/и следва да се подават в регистъра след 01.03.2018 г., а банките, които имат възможност, подават тази информация с данни след 01.01.2018 г.

Чл. 10. Банка със седалище в Република България, обявена в несъстоятелност преди влизане на Наредба № 12 за РБСС в сила, подава информация през потребителския интерфейс на ИС на РБСС, описан в „Ръководство за потребители от банки“ (Приложение № 7) съгласно § 13 и § 14 от преходните и заключителни разпоредби на

Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 12 от 2016 г. за Регистъра на банковите сметки и сейфове (ДВ, бр. 103 от 2016 г.).

Чл. 11. (1) След първоначалното подаване на данни по реда на параграф 2 от преходните и заключителни разпоредби на Наредба № 12 за РБСС, банките по чл. 2 подават ежеседмично информация в регистъра по реда на чл. 7 от Наредба № 12 през потребителския интерфейс на ИС на РБСС, описан в „Ръководство за потребители от банки“ (Приложение № 7).

(2) При ежеседмично подаване на данни банките по чл. 2 не генерират отново целия масив от данни. Те следва да подават информацията, свързана с промени в данните на регистрираните банкови сметки или договори за наем на сейфове, както и информация за новооткрити сметки и нови договори за наем на сейфове.

(3) При ежеседмично подаване на данни в случай, че няма настъпили промени в информацията за регистрираните банкови сметки, запорите по тях или договорите за наем на сейфове, банката следва да подаде празен файл, който да съдържа само заглавен запис, по ред описан в „Ръководство за потребители от банки“ (Приложение № 7).

(4) По реда на чл. 6, т. 3 от Наредба № 12 за РБСС за идентификация на чуждестранни физически лица, които нямат ЕГН, ЛНЧ или ЛН, следва да се подават данни за държава на раждане, дата на раждане, пол, адрес, вид на документ за самоличност, номер и дата на документ за самоличност, идентификатор от документа за самоличност на съответната държава. Имената на чуждестранните физически лица с български идентификатори ЕГН, ЛНЧ или ЛН се подават изписани с главни букви на кирилица съгласно „Спецификация на формата на файловете за подаване на данни“ (Приложение № 4).

(5) Информацията, която е свързана с идентификацията на чуждестранни физически лица по ал. 4, се подава във връзка с чл. 4, ал. 1, т. 8 и ал. 2, т. 8 „друга допълнителна информация“, и чл. 6, т. 3 и т. 6 „други индивидуализиращи данни“ от Наредба № 12 за РБСС.

(6) Наименованията на юридически лица се подават съгласно тяхната регистрация в България като могат да съдържат и букви от латинската азбука.

Чл. 12. (1) Банките подават информация по чл. 5, ал. 1, т. 5 и ал. 2, т. 5 от Наредба № 12 за РБСС за клоновете, в които има сключени договори за наем на сейфове, номер и дата на договора, брой сейфове, наети с договора.

(2) БНБ подава информация по чл. 5, ал. 1, т. 5 и ал. 2, т. 5 от Наредба № 12 за РБСС за сключени договори за наем на сейфове, номер и дата на договора, брой наети сейфове.

Чл. 13. (1) Входните данни за зареждане в РБСС и начинът на подаване са описани в „Спецификация на формата на файловете за подаване на данни“ (Приложение № 4) и документ „Ръководство за потребители от банки“ (Приложение № 7).

(2) Потребителите от банките имат възможност да подават данни към ИС на РБСС както през екранна форма, така и чрез зареждане на файл.

(3) Банките могат да ползват В2В услуги, които предоставят възможност за интеграция на информационните им системи с ИС на РБСС, във връзка с процесите по подаване на информация, които са описани в документ „Ръководство за използване на В2В услуги от банки“ (Приложение № 12).

Чл. 14. (1) Банките по чл. 2 подават информация за всички сметки на клиенти в пасива на банката, с генериран IBAN или друг идентификатор, както и за договорите за наем на сейфове. С първоначалното подаване се зареждат данните за активните банкови сметки и договори за наем на сейфове. Видовете сметки са описани в документ „Номенклатури“ (Приложение № 5).

(2) Информацията по ал. 1 се съхранява 5 години от датата на закриване на банковата сметка, съответно 5 години от датата на прекратяване на договора за наем на сейф.

Чл. 15. (1) Когато банките нямат информация за идентификатор на юридически лица, се допуска подаване на данни без идентификатор съгласно т. 4.8 „Номенклатури“ (Приложение № 5).

(2) При невалидни или сгрешени идентификатори, при непредоставяне на актуални данни на банката за клиента, при прехвърлени сметки в резултат на преобразуване на търговски дружества, или при банки в несъстоятелност могат да се използват кодовете „Не е наличен за физическо лице“ и „Не е наличен за юридическо лице“ съгласно т. 4.8 „Номенклатури“ (Приложение № 5).

(3) За новооткрити сметки или за нови договори за наем на сейфове след 01.01.2017 г. кодовете „Не е наличен за физическо лице“ и „Не е наличен за юридическо лице“ не могат да се използват освен в случаите по ал. 4.

(4) Когато банките нямат информация за идентификатора на титуляря на банкова сметка, която се открива на името на трето лице в негово отсъствие, данните за титуляря се подават в ИС на РБСС с кодове „Не е наличен за физическо лице“ или „Не е наличен за юридическо лице“, съгласно т. 4.8 „номенклатури“ (Приложение № 5). За групова характеристика на банковата сметка се използва код „Сметка, открита на трето лице в отсъствие на титуляр“.

(5) Ако при откриване на сметка в полза на трето лице е приложен чл. 15, ал. 4, когато

титулярят на сметка се яви в банката, неговите данни трябва да се актуализират в информационната система, като кодовете „Не е наличен за физическо лице“ или „Не е наличен за юридическо лице“ следва да се заменят със съответните кодове съгласно т. 4.8 „Видове идентификация на лицата“, а код „Сметка открита на трето лице в отсъствие на титуляр“ следва да се замени с друг код от номенклатура „Групова характеристика на банкова сметка“.

IV. СПЕЦИФИЧНИ СЛУЧАИ ПРИ ПОДАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Чл. 16. (1) Информацията относно долуписаните видове сметки се подава по следния начин:

1. *набирателна сметка* – за съхранение на пари, предоставени за учредяване на юридическо лице. В този случай в записа за титуляря се допуска подаването на празни полета „Вид на идентификатора“ и „Идентификатор на юридическото лице“. Подава се „Набирателна сметка“ (код 050 от номенклатура „Вид банкова сметка“).

2. *сметка на сдружение на лица без регистрация по БУЛСТАТ* - сметка за етажна собственост, сметка на инициативен комитет или др. В записа за сметката се подава съответния вид сметка, например „Разплащателна“ (код 010 от номенклатура „Вид банкова сметка“), и за групова характеристика се подава код 80 „Сдружения на лица без идентификация по БУЛСТАТ“ от номенклатура „Групова характеристика на банкова сметка“. В записа за титуляря на сметката се подава код 220 „Сдружения на лица без идентификация по БУЛСТАТ“ от номенклатура „Видове идентификация на лица“.

3. *специална сметка на лице, упражняващо свободна професия*, разкрита за събиране на вземания или съхранение на средства от трети лица (частен съдебен изпълнител, нотариус, адвокат и др.) или сметка на инвестиционен посредник - в записа за сметката се подава вид сметка „Друг вид сметка“ (код 099 от номенклатура „Вид банкова сметка“) и за групова характеристика се подава „Сметки със средства на трети лица“ (код 70 от номенклатура „Групова характеристика на банкова сметка“).

4. *разчетни сметки на банката* – използвани за счетоводни цели за обслужване на клиенти на банката за заплащане на задълженията по предоставяни банкови продукти по потребителски и стокови кредити, които не отговарят на критериите за разплащателна сметка, спестовна сметка или сметка със специално предназначение и по тези сметки не се съхраняват парични средства, не следва да се подават в ИС на РБСС.

(2) Информацията относно *запор върху вземане на длъжник по банкова сметка* включва следните данни:

1. *сметката*, по която е наложен запор, в съответствие с вътрешните правила и процедури на всяка банка, при получено запорно съобщение/разпореждане за запор върху вземане по банкова сметка;

2. *датата на налагане на запор/полученото запорно съобщение/разпореждане*
и

3. *дата на вдигане на наложен запор по банкова сметка.*

Форматът на файла с данни за запори на банкови сметки и правилата за валидиране са описани в документ „Спецификация на формата на файловете за подаване на данни“ (Приложение № 4).

V. ПОЛУЧАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ОТ ИС НА РБСС

Чл. 17. (1) Банките по чл. 2 получават информация чрез извършване на справки в ИС на РБСС, както следва - за банкови сметки на физически или юридически лица, за сейфове на физически или юридически лица и за банкови сметки и сейфове на физически или юридически лица.

(2) Получаването на справки по електронен път може да бъде автоматизирано чрез използване на В2В услуги, които са описани в документ „Ръководство за използване на В2В услуги от банки“ (Приложение № 12).

(3) Съгласно чл. 10, ал. 3 от Наредба № 12 за РБСС, банка в несъстоятелност или ликвидация има ограничен достъп до информацията в ИС на РБСС само до подадените от нея данни в регистъра.

Чл. 18. (1) РБСС предоставя достъп до справките от информационната система на банките по чл. 2 чрез следните функционалности, описани в документ „Ръководство за потребители от банки“ (Приложение № 7):

1. Справка за едно лице през екранна форма - предоставя се във формат MS Word или MS Excel;

2. Справка за списък от лица чрез файлов интерфейс - информацията се предоставя в XML формат. При файловия интерфейс множеството лица се подават в текстов файл, който съдържа идентификаторите им.

(2) Справка за банкови сметки и справка за сейфове се генерират въз основа на информацията, която се съдържа в ИС на РБСС, към момента на обработването на заявката за справка.

Чл. 19. (1) За справки от ИС на РБСС банките заплащат такси съгласно чл. 16 от Наредба № 12 за РБСС.

(2) БНБ издава електронна фактура до 5-то число на месеца на банката за извършените справки от регистъра за предходния месец.

(3) Всяка банка оторизира потребители с роля за преглед и изтегляне на фактури от ИС на РБСС, съгласно „Ръководство за потребители от банки“ (Приложение № 7).

(4) Сумата по фактурата се заплаща в срок до 15 календарни дни от датата на издаването ѝ.

VI. КОНТРОЛ, МЕРКИ И САНКЦИИ

Чл. 20. (1) Банките по чл. 2 носят изцяло отговорност за верността, пълнотата и своевременното подаване на данни в ИС на РБСС.

(2) При установяване на нарушения от банка на реда и условията за подаването на данни по Наредба № 12 за РБСС, БНБ може да приложи предвидените в ЗКИ глоби, санкции и надзорни мерки.

VII. ИЗКЛЮЧВАНЕ ОТ ИС НА РБСС

Чл. 21. В случаите по чл. 18, ал. 5 на Наредба № 12 за РБСС, изключването на банките от ИС на РБСС се извършва със заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, с определена в нея дата на изключване.

VIII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Неразделна част от настоящите Указания са следните приложения:

1. „Заявление за включване в информационната система на Регистъра на банковите сметки и сейфове“ (Приложение № 1);
2. „Регистрационен формуляр за включване в Регистъра на банковите сметки и сейфове“ (Приложение № 2);
3. „Уведомление за техническа и софтуерна готовност за включване в ИС на РБСС“ (Приложение № 3);
4. „Спецификация на формата на файловете за подаване на данни“ (Приложение № 4);
5. „Номенклатури“ (Приложение № 5);
6. „Примерни файлове за подаване на информация“ (Приложение № 6);
7. „Ръководство за потребители от банки“ (Приложение № 7);

8. „Заявка за получаване на достъп до тестовата среда на Регистъра на банковите сметки и сейфове“ (Приложение № 8);
9. „Регистрационен формуляр при промяна на администратори в ИС на РБСС“ (Приложение № 9);
10. „Списък на активните потребители на РБСС“ (Приложение № 10);
11. „Основания за извършване на справки от информационната система на Регистъра на банковите сметки и сейфове“ (Приложение № 11);
12. „Ръководство за използване на В2В услуги от банки“ (Приложение № 12).

§ 2. Настоящите Указания № БНБ-16248/03.02.2017 г. са издадени от подуправителя, ръководещ управление „Банково“ на БНБ на основание § 4 от преходните и заключителни разпоредби на Наредба № 12 от 29 септември 2016 г. на БНБ за Регистъра на банковите сметки и сейфове (обн., ДВ, бр. 81 от 2016 г.), § 12 от преходните и заключителни разпоредби на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 12 (обн., ДВ, бр. 103 от 2016 г.), и са изменени със Заповеди № № БНБ-22889/15.02.2017 г., БНБ-109736/30.06.2017 г., № БНБ-18201/07.02.2018 г. и № БНБ-61166/04.06.2018 г.